

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση της Πολυμερούς Σύμβασης για την εφαρμογή των μέτρων που σχετίζονται με τις φορολογικές συμφωνίες για την πρόληψη της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης κερδών»

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο αποτελείται από 4 άρθρα.

Με το άρθρο πρώτο κυρώνεται και αποκτά την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος η αποτελούμενη από 39 άρθρα «Πολυμερής Σύμβαση για την εφαρμογή των μέτρων που σχετίζονται με τις φορολογικές συμφωνίες για την πρόληψη της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης κερδών» (εφεξής η «Σύμβαση»), η οποία υιοθετήθηκε στο Παρίσι την 24η Νοεμβρίου 2016 και υπεγράφη από την Ελληνική Δημοκρατία την 7η Ιουνίου 2017.

Όπως αναφέρεται και στην έκθεση συνεπειών που συνοδεύει το νομοσχέδιο, η υπό κύρωση πολυμερής Σύμβαση αποτελεί ένα από τα αποτελέσματα του σχεδίου δράσης των Ο.Ο.Σ.Α. και G20 για την καταπολέμηση της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης κερδών (Base Erosion and Profit Shifting, «BEPS»). Τα αποτελέσματα του σχεδίου δράσης BEPS είχαν τη μορφή τελικών εκθέσεων ανά δράση και υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο του Ο.Ο.Σ.Α. και τους ηγέτες των κρατών G20 τον Νοέμβριο του έτους 2015. Η υπό κύρωση Σύμβαση αναπτύχθηκε ως μέρος της δράσης 15

του σχεδίου δράσης BEPS, η τελική έκθεση της οποίας καταλήγει στο ότι η υπογραφή μίας πολυμερούς σύμβασης είναι ο ταχύτερος τρόπος για τη διεθνώς συντονισμένη και συνεπή εφαρμογή των μέτρων του σχεδίου δράσης BEPS που σχετίζονται με τις συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας, προκειμένου να αποφευχθεί η ανάγκη διμερούς επαναδιαπραγμάτευσης κάθε τέτοιας σύμβασης ξεχωριστά, διαδικασία η οποία θα ήταν χρονοβόρα και λιγότερο αποτελεσματική. Σκοπός της υπό κύρωση Σύμβασης είναι, κυρίως, η εφαρμογή των τελικών συστάσεων του Ο.Ο.Σ.Α. για την καταπολέμηση των φαινομένων διάβρωσης της φορολογικής βάσης και μετατόπισης κερδών, οι οποίες αφορούν στην αποτροπή της καταστρατήγησης των συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας, τη βελτίωση των μηχανισμών επίλυσης διαφορών που σχετίζονται με τις συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας, την αποτροπή της τεχνητής αποφυγής δημιουργίας μόνιμης εγκατάστασης και την εξουδετέρωση των επιπτώσεων των υβριδικών αναντιστοιχιών.

Με το άρθρο δεύτερο «κυρώνονται και έχουν την ισχύ, που ορίζει η παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος», οι επιφυλάξεις, κατά το άρθρο 28 της Σύμβασης, και οι γνωστοποιήσεις, κατά το άρθρο 29 της Σύμβασης, της Ελληνικής Δημοκρατίας κατά την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης της Σύμβασης.

Με το άρθρο τρίτο παρέχονται οι αναγκαίες εξουσιοδοτήσεις προς τον Υπουργό Οικονομικών και τον Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων για την έκδοση αποφάσεων που αφορούν στην εφαρμογή της υπό κύρωση Σύμβασης.

Με το άρθρο τέταρτο ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου, καθώς και το ότι η υπό κύρωση Σύμβαση αρχίζει να ισχύει από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου της 34 παρ. 2.

Β. Ως προς την κύρωση των διεθνών συμβάσεων, το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους (κύρωσή τους) με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους εκάστης, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης νόμου, ενώ το άρθρο 36 παρ. 2 απαιτεί ως όρο, για την ισχύ ορισμένων κατηγοριών διεθνών συνθηκών, την κύρωσή τους με τυπικό νόμο. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι το

Σύνταγμα κατοχυρώνει τη διττή λειτουργία του κυρωτικού νόμου, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί υπό το κράτος των προηγούμενων Συνταγμάτων από τη θεωρία, τη νομοθετική πρακτική και τη νομολογία, η οποία συνίσταται στο ότι διά της ψήφισης του κυρωτικού νόμου, αφενός, γίνεται αποδοχή του περιεχομένου της συνθήκης και παρέχεται συγκατάθεση προς επικύρωση στο αρμόδιο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας, αφετέρου, εντάσσεται η συνθήκη στο εσωτερικό δίκαιο και επιτάσσεται η εκτέλεσή της από τα όργανα του κράτους (βλ., ενδεικτικά, Αγγ. Γιόκαρη, Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, 2001, σελ. 83, Εμμ. Ρούκουνα, Σύνταγμα και Διεθνές Δίκαιο, σε Η επίδρασις του Συντάγματος του 1975 επί του ιδιωτικού και επί του δημοσίου δικαίου, 1976, σελ. 91, Κ. Οικονομίδη, σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Θεωρία των πηγών, παρ. 44. Βλ., όμως, και Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σελ. 163 επ. και 168 επ.).

Οι συμβατικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου δηλώνονται στο Σύνταγμα με σειρά όρων [«διεθνείς συμβάσεις» (άρθρο 28 παρ. 1), «συνθήκη ή συμφωνία» (άρθρο 28 παρ. 2), «διεθνείς συνθήκες» (άρθρο 36 παρ. 4)]. Η ορολογική αυτή πολυμορφία οφείλεται σε έλλειψη συντακτικού συντονισμού και όχι σε οποιαδήποτε νομοτεχνική ανάγκη (βλ. Κ. Ιωάννου, όπ. π., σελ. 163).

Η διαδικασία της κύρωσης των διεθνών συνθηκών ή συμβάσεων ρυθμίζεται από το άρθρο 112 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Η ψήφιση των σχετικών κυρωτικών νομοσχεδίων (ή προτάσεων νόμων) γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 108 του ΚτΒ, χωρίς συζήτηση ή μετά από περιορισμένη συζήτηση, με εξαίρεση τα νομοσχέδια που αφορούν στην κύρωση συμβάσεων σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος. Οι κυρωτικοί νόμοι περιέχουν δύο κατηγοριών διατάξεις: α) τις κυρωτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κυρωτική ρήτρα και το κείμενο της συνθήκης, καθώς και διατάξεις των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο δηλώσεων που η συνθήκη επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύουν την υπογραφή, την επικύρωση ή την έγκρισή της, ή τυχόν επιτρεπόμενων επιφυλάξεων, και β) τις κοινές νομοθετικές, με τις οποίες ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής των

4

διατάξεων της σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές. Κοινές νομοθετικές θεωρούνται και εκείνες που ρυθμίζουν την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του κυρωτικού νόμου.

Αθήνα, 20 Ιανουαρίου 2021

Ο εισηγητής
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών